

חמש עשרה נשים פרק ראשון יבמות ו.

עין משפט גר מצוה

בבא מיי"א פ"א מהל' בית
הבטורה הלכה י"ב:

תוספות ישנים

דמי דלדרכה מסבירה אית
לן למימר דאין עשה דוחה
ל"ת שיש בו כרת אלא הי"ק
ואת שבתותי תשמורו
מיוחד להשמיענו הא
בעלמא דמי דאי אמרין
בעלמא לא דמי לשמוק קרא
לשמעיה דבעלמא ואזנא
ידענא דלא דמי מסבירה
אלא ודאי מיימר קרא
לשמעיה דבעלמא דמי.
ואין להקשו מאי ענה לעיל
דלמירין מימי מפסח ומילה
ולא אמרין מדלמירין
והבא אמרין מדלמירין.
וי"ל דשמיני לעיל דפטח
ומילה הימירא הוא חה לא
דעיקן מסבירה אכל הכא
דלמירא קרא לאיסורא און
לומר ילף מיניה דא"כ
לשמוק קרא מיניה לעולם
ינחא מסבירה דאין עשה
דוחה ל"ת שיש בו כרת.
וא"ת א"כ מאי הוי דקאמר
לעיל יבול הוא כבוד אב ואם
דוחה שבת מיני לומר כן
סיון דלא דעיקן קרא דאת
שבתותי תשמורו הא לעולם
בלא פסוק י"ג לומר דלא
דמי ופי' ה"י יוסף קאטון
א' דעמיה הכי יכול יהא
כבוד אב ואם דוחה את
השבת דעמיה עליה
להימירא מה ליה יבוס אף
כאן יבוס. וינחא הכי נאמר
כאן עליה ונחמא ליה עליה
מה להגן עובה אף כאן
עובה וקאמר רחמנא
(דברים כה ה) יבמה יבא
עליה וילף מיניה בעלמא
(דמיר ד' נח. וס) דילף לגמרי בעלמא
מראשו איכא למימר קבר נשים
חייבות בצניעות וא"ת ראשו למה לי
כיון דדמי אפילו לאו שיש בו כרת
וי"ל דלמירין לאשמעיה דהקפת כל

לידמי כדאמר בסוף אלו מציאות (ב"מ דף גז.) דה"ל אי לאו קרא
לידמי ל"ת ועשה מהאי טעמא וי"ל דעשה ול"ת דקיל ה"ל לידמי
אבל ל"ת שיש בו כרת לא ה"ל דדמי וי' ולהכי ל"ת ועשה ליכא
למידק הא בעלמא דמי כדדייק אלא מעשה שיש בו כרת דדוקא

ל"ת שיש בו כרת דכלאו קרא ה"ל
ללא דמי איכא למידק הא בעלמא
דמי ול"ת וא"ת דהשמתא בעי למימר
דבעלמא דמי ל"ת שיש בו כרת כ"ש
לדידמי בעלמא ל"ת ועשה וא"ל
דלמיר' דא"כ ה"ל למיפרך אלא הא
דקי"ל דאין עשה דוחה ל"ת ועשה
נגמור מהכא דדמי כדפרי' לעיל (דף ה.)
וי"ל דהשמתא לדידין דבעלמא דוחה
ל"ת שיש בו כרת ע"כ מל"ת
ועשה דאי אפשר שידחה עשה ל"ת
ועשה דמאי אולמיה דהאי עשה מהאי
עשה והא דהוה בעי למימר בסוף
אלו מציאות (ב"מ דף גז.) דעשה
דכבוד לידמי ל"ת ועשה היינו משום
דעדיף דהוקש כבודם לכבוד המקום
וא"ת אי בעלמא דמי א"כ קרא
דכלאים בצניעות למה לי ויש לומר
דלמירין לכדברא ולתנא דבי רבי
ישמעאל נמי אינטרין דלא נדרוש
הכנף מין כנף דוקא אמר לומר
ופשמים לפשמים ועוד ס"ד דלא
לידמי עשה דלמיר' לאו דכלאים שאין
שזה נבשע למי"ד נשים פטורות
מלמיר' ולעיל דהוה בעי לילף
(ועשה) משמע דבעי למילף מהתם
אפילו כלאים בצניעות ע"כ אחתי לא
אסיק אדעתיה שיש חילוק צין שיה
בכל עד דפריך ליה וצפ' שני נזירים
(מיר ד' נח. וס) דילף לגמרי בעלמא
מראשו איכא למימר קבר נשים
חייבות בצניעות וא"ת ראשו למה לי
כיון דדמי אפילו לאו שיש בו כרת
וי"ל דלמירין לאשמעיה דהקפת כל

לאו דמחמר. אחר בהמה שהוא בלאו דלא תעשה כל מלאכה אחר
וזהמקן (שמות כ) וזהאי לאו ליכא כרת ללא ענין מעשה בגופיה
וכמ"ל צפ' מי שהשחין (שבת דף קנד.) המחמר אחר בהמתו בשבת
פטור: ואפ"ה לא דמי. בתמיה: וליגמר מהכא. דלא דמי אפילו לאו

גרידא: וכי תימא שאני לאו דשבת
דחמירי. דקי"ל (עירובין דף קט:) מחלל
שבת כעובד עבודת כוכבים ומשום
הכי אפי' לאו גרידא לא דמי ומנייהו
לא גמריין: והא סנא בעלמא קאי
ולא פריך. והא אשכחן תנא בעלמא
דילף שאר לאו כגון לאו דלא יטמא
דכהן? ולאו דלא מוכל (התעלס) מלאו
שבת לחומרלא ולא פרכין שאני
לאו דשבת דחמירי: אמר לו אבי.
לכהן: היטמא. בצניעות הקדשות
להשיב אצידה או שהיתה עומדת
בחוף ואמר לו אל תחזיר יכול ישמע
לו ת"ל איש אמו ואביו וילפיין לאו
דטומאה ולאו דהשבת אצדא מלאו
שבת: אלא. לעולם דלמר ליה
שחוט לי בשל י' ואפ"ה לא אינטרין
עליהם דאיכא למיפרך מה להגן שחוט
לי בשל י' שכן הכשר מנזה בחילול
שבת בעקירת לא תעשה הוא מקיים
עשה דכבוד וזהו הכשר קיומו ולי
אפשר לקיימו בלא עקירת לאו הלכן
אי לא כתב את שבתותי תשמורו
ה"ל לידמי אבל יבוס לא זה בלבד
הכשר קיים העשה שהרי יכול לתוך
ולא יעקור לאו של ערוה ולא אינטרין
עליה: מאי לאו צנונה וסופה.
אינטרין למיסר אף על גב דאז
מלאכה הוא ואיכא כרת אי לאו
דאשמעיין ה"ל אחי עשה דעשו לי
מקדש ודמי לאו דשבת: והא
סנא בעלמא קאי (גמ. גמ.) לאו דטומאה
והעולם אצדא מלאו דשבת ולא פריך:
סיפוק לי מהכא. מאי אמו ואביו
תיראו דהכשר מנזה הוא ולא דמי
למה ליה למיהדר למכתב הכא את שבתותי תשמורו אלא
לאו דמילף מיניה דלפילו בלא הכשר מנזה אי לא כמדי קרא
בזהדי לא דמי אמרין דמי אס כן אינטרין עליה: נאמר
שמירה בשבת ומורה במקדש. והקישן הכתוב בפסוק אחד:¹
לא

(א) [ב"מ גז.] ט [י"ג] א
ה' סולס ס"א. א [ויקרא
כא.] ד [דברים כג.]
(א) [ויקרא יח.] א [שמות
כה.] א [ויקרא טז.] א [י"ג]
ויזום השביעי שבת למען
יטה שורך ומתקן.
(ט) רש"י מ"י.

תורה אור השלם

1. איש אמו ואביו
תיראו ואת שבתותי
תשמורו אני יי' אלהיכם.
ויקרא י"ג
2. את שבתותי תשמורו
ומקדשי תיראו אני יי':
ויקרא י"ט

גליון הש"ס

גמ' יבול יהא בנין בית
הפקדו דוחה שבת. עין
שנוטות דף טו ע"כ רש"י
ד"ה אין צין:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה והא סנא
בעלמא קאי ולא פריך.
והא תנא בעלמא גמר
לאו וכו': (א) תוס' ד"ה
(ב) דקא (קודם טעמא ד"ה)
ה"ל דמי דלמיר' א"ת
ועשה ליכא ס"ו:

מוסף רש"י

אני ה' כולכם חייבים
בכבודי. אפי' אשמתו
לך ירא את אביך, אי
דאון לשניכם, ואם דמי
לך אביך עבור על דמי
לחלל שבת, אל תשמע
לו (ב"מ גז.). ומקדשי
תיראו ואת שבתותי תשמורו
בכבודי. אלא ומהקדשי
חייבים בכבודי שיהיה
על השבת (שבועות טו.).

(א) נראה ד"ל דמי קאמר
יכול יהא וכו'.

הראש שמה הקפה ומפסח ומילה ותמיד לא קשיא מידי אמאי
אינטרין קרא כיון דבעלמא דמי דס"ד למילף לענין שבת מכבוד
אז ואם דלא דמי וה"ל דבשבת לא דמי אע"ג דבעלמא דמי:
ויגמור מהכא דלא דמי. משמע דאי איירי בשחיטה ובישול
ניחא ותימא דמנא ליה לתנא לאוקמי קרא בשחיטה
הראש שמה הקפה ומפסח ומילה ותמיד לא קשיא מידי אמאי
אינטרין קרא כיון דבעלמא דמי דס"ד למילף לענין שבת מכבוד
אז ואם דלא דמי וה"ל דבשבת לא דמי אע"ג דבעלמא דמי:
ויגמור מהכא דלא דמי. משמע דאי איירי בשחיטה ובישול
ניחא ותימא דמנא ליה לתנא לאוקמי קרא בשחיטה
הראש שמה הקפה ומפסח ומילה ותמיד לא קשיא מידי אמאי
אינטרין קרא כיון דבעלמא דמי דס"ד למילף לענין שבת מכבוד
אז ואם דלא דמי וה"ל דבשבת לא דמי אע"ג דבעלמא דמי:
ויגמור מהכא דלא דמי. משמע דאי איירי בשחיטה ובישול
ניחא ותימא דמנא ליה לתנא לאוקמי קרא בשחיטה

הראש שמה הקפה ומפסח ומילה ותמיד לא קשיא מידי אמאי
אינטרין קרא כיון דבעלמא דמי דס"ד למילף לענין שבת מכבוד
אז ואם דלא דמי וה"ל דבשבת לא דמי אע"ג דבעלמא דמי:
ויגמור מהכא דלא דמי. משמע דאי איירי בשחיטה ובישול
ניחא ותימא דמנא ליה לתנא לאוקמי קרא בשחיטה
הראש שמה הקפה ומפסח ומילה ותמיד לא קשיא מידי אמאי
אינטרין קרא כיון דבעלמא דמי דס"ד למילף לענין שבת מכבוד
אז ואם דלא דמי וה"ל דבשבת לא דמי אע"ג דבעלמא דמי:
ויגמור מהכא דלא דמי. משמע דאי איירי בשחיטה ובישול
ניחא ותימא דמנא ליה לתנא לאוקמי קרא בשחיטה
הראש שמה הקפה ומפסח ומילה ותמיד לא קשיא מידי אמאי
אינטרין קרא כיון דבעלמא דמי דס"ד למילף לענין שבת מכבוד
אז ואם דלא דמי וה"ל דבשבת לא דמי אע"ג דבעלמא דמי:
ויגמור מהכא דלא דמי. משמע דאי איירי בשחיטה ובישול
ניחא ותימא דמנא ליה לתנא לאוקמי קרא בשחיטה

הראש שמה הקפה ומפסח ומילה ותמיד לא קשיא מידי אמאי
אינטרין קרא כיון דבעלמא דמי דס"ד למילף לענין שבת מכבוד
אז ואם דלא דמי וה"ל דבשבת לא דמי אע"ג דבעלמא דמי:
ויגמור מהכא דלא דמי. משמע דאי איירי בשחיטה ובישול
ניחא ותימא דמנא ליה לתנא לאוקמי קרא בשחיטה
הראש שמה הקפה ומפסח ומילה ותמיד לא קשיא מידי אמאי
אינטרין קרא כיון דבעלמא דמי דס"ד למילף לענין שבת מכבוד
אז ואם דלא דמי וה"ל דבשבת לא דמי אע"ג דבעלמא דמי:
ויגמור מהכא דלא דמי. משמע דאי איירי בשחיטה ובישול
ניחא ותימא דמנא ליה לתנא לאוקמי קרא בשחיטה